

A Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének

Főszerkesztő: Dr. Vas Tibor
A Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének elnöke
Felelős kiadó: Dr. Bódi István főtktár
Szerkesztő: Barna Zoltán
Kiadóhivatal:
Budapest XIV., Május 1. út 47.
Telefon: 210-440

XL. évfolyam

1979. május

V A K O K V I L Á G A

a Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének folyóirata

Főszerkesztő: Dr. Vas Tibor elnök
 Szerkesztő: Barna Zoltán
 Felelős kiadó: Dr. Bódi István főtítkár
 Kiadóhivatal: 1146. Budapest, Május 1 ut 47.
 Telefon: 210-440

T a r t a l o m j e g y z é k

oldal

Dr. Vas Tibor:	
A WCWB Európai Regionális Bizottsága Elnökségének felhívása	2
Elnökségi ülés	3
Megyei Szervezeteink Életéből:	
Borsod megyei tudósítás	4
Hírek Szabolcs-Szatmár megyéből	4
Tudósítás Karcagról	5
Somogy megyei tudósítás	5
Téltemetés debreceni intézetünkben	6
Gyóni Géza: Csak egy éjszakára ...	7
Vak költők versei:	
Szilágyi Anna: Okos számár	8
Naposcsibe...	8
Szövetségünk új kiadványáról /Szerkesztőségi cikk/	9
A látás zavarai láthatatlanok	9
Dr. Falvai Ferenc: Jogi rovat	
A külföldre utazásra és az utlevelekre vonatkozó főbb szabályok	10
Kiss János: Törődjünk többet egészségünkkel	
A sokk gyógyítása	11
Gerdelics Ferenc: Közlekedési rovat	
A kijelölt gyalogos-átkelőhelyek használata	12
Barna Zoltán: Zenei rovat	
Rak Éva: Operaélmény	
Balassa Sándor: Az ajtón kívül /II.rész./	13
György Tamás: Technikai rovat	
A rádió. /III.rész./	14
Vándor Tamás: Kulturális életünk hírei	
Rendezvények szövetségünk székházában	15
Dénes József: Sportrovat	
Sakkhíradó	16
Molnár Zoltán: A Szabolcs-Szatmár megyei Sportkör közgyűléséről	17
Kuminka Györgyné: Uttörő rovat	
A Magyar Tanácsköztársaság emlékére	17
Közlemények	18
Innen-onnan	19

- . . . -

AMN 0209-6765

Dr. Vas Tibor:

A WCWB Európai Regionális Bizottsága Elnökségének felhívása

Segítsetek Afrika vak gyermekein!

A WCWB Európai Regionális Bizottságának felhívása

"A Gyermekek Nemzetközi Évével /1979/ kapcsolatban.

Az ENSZ által 1979-re meghirdetett Gyermekek Nemzetközi Éve arra készítette a WCWB Európai Regionális Bizottságának 1978. novemberében, Prágában tartott közgyűlését, hogy határozatot fogadjon el, amelyben szorgalmazza, hogy a vakok szervezetei és a vakokért dolgozó szervezetek támogassák a Nemzetközi Gyermekeket. Attól indítva, hogy minél gyorsabban tudjuk segíteni az afrikai vak gyermekeket, a WCWB Európai és Afrikai Bizottsága között kötött megegyezés értelmében az alábbi felhívást intézi az ERB elnöksége az Európában működő vakok szervezeteihez és a vakok érdekében működő szervezetekhez:

A vakok afrikai iskolái jórészt nélkülözik a pontírószerszámokat és az oktatási segédeszközöket.

Ezért kérjük Önöket:

- a./ Az afrikai vak tanulók részére francia és angol nyelven tankönyveket kell nyomtatni.
- b./ A vakok afrikai iskoláit és egyéb oktatási intézményeit támogatni kell azzal, hogy pontírótablettákat, Picht-írógépeket, Braille-írásra alkalmas papirokat és egyéb oktatási segédeszközöket /pld. Braille-órákat/ kell küldeni részükre.

Pénzügyi támogatást az ERB pénztárosának, Arne Husweg-nek az alábbi címre kell küldeni:

Den norske Creditbank

Kirgetgt. 21. OSLO 1.

Norway.

Csekk számla: 7035.20.03512

Az ERB elnöksége évi költségvetésének 50 %-át 1979. június 30-ig átutalja az Afrikai Szolidaritási Alapnak.

A Vakok Jóléti Világszervezetének 1979. augusztus 1. és 10. között Lagosban /Nigéria/ tartandó közgyűlésén beszámolunk az ERB-nek a Gyermekek Nemzetközi Évének tevékenységéről. Ezért kérjük a tagszervezeteket, hogy 1979. június 30-ig az ERB titkárságának számoljanak be és pedig

- a./ az angol és francia nyelvű Braille-átírásokról és ezek normál nyomtatású oldalszámáról;
- b./ számoljanak be az oktatási anyagok és az oktatási segédeszközök juttatásának előrelátható mértékéről és a pénzzuttatásoknál az összeg nagyságáról.

Az ERB titkársága készségesen ad útmutatást ezen a téren és közvetít az IFB /a Vakok Nemzetközi Szövetsége/ Európai Területi Bizottságával való együttműködésben. Biztosak vagyunk abban, hogy a Gyermekek Nemzetközi Évében az afrikai gyermekek érdekében tett felhívásunk kedvező visszhangra talál.

A felhívás Andre Nicolle, az ERB elnöke aláírásával jelent meg.

Elnökségi ülés

1979. március 15-én ülést tartott szövetségünk Központi Elnöksége. Jelen voltak: Dr. Vas Tibor elnök, dr. Bódi István főtitkár, Csengeri József, Halapos Béláné, Kuminka Györgyné, Pinviczki György, dr. Solymos Gyula, dr. Szabó Károly, dr. Széll Lajos, Szemerédi István, dr. Szigeti György, Zichó József elnökségi tagok és Daru Geróné osztályvezető-helyettes, valamint Barna Zoltán lapunk szerkesztője.

Dr. Vas Tibor elnök megnyitotta a tanácskozást és felkérte Antal Gézáné főkönyvelőt, hogy tartsa meg tájékoztatóját a szövetség 1978. évi gazdálkodásáról és ismertesse az 1979-es költségvetést.

Az előadó egyebek között elmondotta, hogy 1978-ban a gazdasági és szakmai munka rendkívül sok feladatot adott, amelyeket a Szövetség apparátusa a legmesszebbmenőkig teljesített. Néhány adat: az elmúlt évben 9.150.800 forintból gazdálkodtunk. E pénzüsszegnek szükségletek szerinti felhasználása nem volt mindig könnyű feladat. Nagyobb felújításokra, mint pl. a balatonboglári üdülő pincefödémének aláducolása, jelentős összeget fordítottunk. Így sikerült elérni, hogy 1979-ben nem szünetel az üdültetés. Beszerzésekre is tekintélyes összeget költöttünk, a taglétszám növekedésével több mint 500.000 forintot kapott az Egészségügyi Minisztériumtól Szövetségünk dologi kiadásokra. Emelhetjük a rendkívüli segélyek összegét, magnetofonokat, pontirógépeket vásárolhattunk. Munkavédelemre 80.000 forintot költöttünk. Szállításra, utaztatásra 1.860.000 forintot használtunk fel. Az 1978-as gazdasági év költségvetését 97 %-ra teljesítettük. Az 1979. évi gazdálkodásunkban is fokozott takarékosságra, megfontoltságra kell törekednünk, mely nagy feladat elé állít bennünket. Antal Gézáné főkönyvelő beszámolóját a testület megvitatatta és elfogadta.

A második napirendi pont előadója Pinviczki György, a Budapesti és Pest megyei Szervezet titkára volt. A Braille Emlékérem Bizottság javaslatát terjesztette elő. A Központi Elnökség úgy határozott, hogy ebben az évben 68 személynek ítéli oda a kitüntetést. A megyei szervezetek elnökségi taggyűléseken, vagy más, egyéb ünnepi események alkalmával osztják ki az emlékérmeket.

Ezután került sor a 3. napirendi pont tárgyalására, amelynek előadója Gerdelics Ferenc főelőadó volt. Ismertette az Üdülési Bizottság javaslatát az 1979. évi bel- és külföldi üdültetésre. A lengyelországi önköltséges üdültetés iránt igen nagy volt az érdeklődés, több mint háromszoros tuljelentkezés volt. A bizottság 5 házaspárt javasolt a muzsina üdültetésre, a névsort a Központi Elnökség elfogadta. Az NDK-beli jutalomüdültetés résztvevőit most is nagy gonddal, körültekintéssel válogatták ki a szakosztályok és a kulturcsoportok; a jelölést a Központi Elnökség jóváhagyta. A belföldi üdültetésről részletes tájékoztatót adott Gerdelics Ferenc főelőadó. Dr. Vas Tibor elnök megköszönte a tájékoztatást és elismeréssel adózott az Üdültetési Bizottság munkájának.

Ezt követően Daru Geróné osztályvezető helyettes a balatonboglári üdülő új működési szabályzatának tervezetét elterjesztette, amelyet a Központi Elnökség vita után, kisebb módosításokkal, elfogadott.

Dr. Bódi István főtitkár bejelentette, hogy elkészült egyik kiadványunk, melynek címe: "Mit tegyünk, hogy életünk teljesebb legyen? /Utmutató látássérült kisgyermekek szüleinek./ - Továbbá elmondta, hogy az ERB Kulturális Albizottsága 1979-ben Moszkvában rendezi meg ülést.

Örömmel tájékoztatta továbbá a Központi Elnökséget a főtitkár, hogy megérkezett az új Petrov hangversenyzongora, amelyet 170.000 forintért vásároltunk, mely összegből 150.000 forintot a közművelődési alapból fedeztünk.

A Békés megyei Szervezet Békéscsabán körzetet kíván létrehozni. A Központi Elnökség megvizsgálta a felterjesztést és megállapította, hogy

a körzeti csoport megalakításához a személyi és tárgyi feltételek megfelelőek és így a testület a körzeti csoport megalakulásához hozzájárult. Az igen aktív tanácskozás dr. Vas Tibor elnök zárszavával ért véget.

- . . -

Megyei szervezetünk életéből

Borsod megyei tudósítás

Borsod megyei szervezetünk miskolci kulturtermében 1979 február hó 1.-én kedves ünnepségre került sor. A vezetőség és a tagság ez alkalommal bucsuztatta Eiben Imréné adminisztrátort, a szeretett Mária nénit, aki 25 éven át odaadóan végezte áldozatos munkáját. Az eltelt negyedszázad nem volt könnyű a szervezet életében, hiszen mindent előlről kellett kezdeni. A nehéz körülmények között együtt kezdték a szervezést, az irányítást Szilágyi elvtárrsal. Nem volt ragyogó iroda, guruló iratrendező, csak egy-egy karton vagy néhány füzet. Most, amikor már központunktól minden lehetőséget megkaptunk ahhoz, hogy kulturált körülmények között tevékenykedjünk, Mária néni munkájától részben bucsuzni kell. Naponta érezte a tagság ragaszkodó szeretetét, támogatását és ez friss, liktető erőt adott neki. Bucsuzni mindig szomorú dolog, de Mária nénitől nem kell végleg elválnunk, hiszen Hornyák Lajos titkár felkérésére Mária néni mint pártoló tag továbbra is köztünk marad. A kedves ünnepség során a titkár elvtárs rövid visszapillantást tett az eltelt két és fél évtizedre, nagy elismeréssel adózott Eibenné munkásságának és meleg szavakkal köszönte meg a sok-sok fáradozást és gondoskodást a vakúgy előbbre vitele érdekében. A bucsuztatót hangulatos percek követték: Simon Gyula elnök zongoraszámokkal kedveskedett a jelenlévőknek.

Könnycseppekkel a szemünkben bucsuztunk Mária nénitől, reméljük, hogy még nagyon sokszor üdvözölhetjük körünkben.

Réti Nagy Pál

.....

Hírek Szabolcs-Szatmár megyéből:

A SZABOLCS-SZATMÁR MEGYEI SZERVEZET KLUBHELYISÉGÉNEK PROGRAMJAI RÓL

Hangulatosan berendezett terem fogadta a farsangi összejövételre érkező nagyszámu vendégsereget február 10-én. Megtalálta a neki legmegfelelőbb szórakozást a négy éves Tünde épp úgy, mint a hetvenen is túljáró Karcsi bácsi. A "kedvserkentőket" jól bevált recept szerint állították össze: pogácsa, sós sütemény, üdítő, sör, kávé, zongora, harmonika, dob és magnószalagról remek rock. A 200 tombola és a sok apró, kedves nyereménytárgy mind gazdára talált. Eddigi leghosszabb rendezvényünknek is véget vetett az észrevétlenül elszaladt idő. Köszönet azoknak, akik ellenállva a csábító zsibongásnak, szívesen fáradoztak azért, hogy tagtársaik jól érezzék magukat.

.....

Az énekóra keretében február 13-án Kovács László karnagy ismét tartott zenei ismertetőt. Hét különböző jellegű és stílusu zenemű egy-egy részletét mutatta be hanglemezről, jellemezte a hallottakat, s egyben néhány zenei szakkifejezést is becsempészett előadásába, ügyesen körülírva azokat. Vetélkedőre is sor került, melyben mindenki részt vett. Hét kérdésre kellett válaszolni, mely az előadás témájához kapcsolódott. Hibás megfejtés alig akadt. Így történt, hogy a versenyház leple alatt észrevétlenül mindannyian számot adtunk arról, hogy mit jegyeztünk meg az elhangzottakból. Ismereteink gyarapodását szeretettel köszöntük meg karvezetőnknek.

.....

Két nap múlva kül- és belpolitikai tájékoztatóra került sor, melynek előadója Tidrenczel Sándor volt. Ismertette a hazánkban életbelépő új valutarendelkezések lényegét és szükségességének okait. Áttekintette az indokinai, az iráni eseményeket, szóba került az egyiptomi-izraeli különbélke és az újabb szovjet-amerikai SALT-tárgyalás. Az előadó hangsúlyozta, hogy az események menetéből nem mindig lehet pontosan előre kiszámítani a következményeket. /Mi sem tudhattuk előre azt, ami Vietnamban kínai határán két nappal később bekövetkezett, mely óriási tiltakozást váltott ki világszerte./

A tárgyilagosan mérlegelő, okosan érvelő előadás élénk vitát eredményezett. Örömmel állapíthatjuk meg, hogy tagságunk érdeklődik a politika iránt és jól tájékozott. Ez a tény még indokoltabbá teszi hasonló témájú programok szervezését.

.....

Ujból ellátogattak hozzánk a vajdabokori Művelődési Ház népdalkörének tagjai Kovács László tanár vezetésével és az Otthon Igazgatójának irányításával működő citera zenekar február 27-én. Közös műsor keretében számoltunk be egymásnak a legutóbbi találkozás óta megtett utóról éneklésben és muzsikálásban. Kórustagjainknak nagyon tetszett a vendégdalok természetes egyszerűséggel, nagy stílus-hűséggel előadott népdalcsokei. A népdalkör - mint azt közös karnagyunk elmondta - áprilisban dalos találkozón vetélkedik városi szinten, melyhez mi szívből kívánunk nagy sikert, annál is inkább, mivel eredményes szereplés esetén résztvevői lehetnek a megyei vetélkedőnek Nyírbéltelken, ahol tavaly csak hallgatók voltak. Szerény lehetőségeinkhez mértén megvendégeltük látogatóinkat. A jól sikerült találkozó tovább növelte a kölcsönös érdeklődést.

Bucsuzól szívélyesen ismételtgették, hogy mielőbb nagyon várnak bennünket.

Molnár Zoltán

.....

Tudósítás Karcagról:

Március 9-én bensőséges légköri találkozó volt a Csokonai Könyvtárban. Elsőként e sorok írója politikai áttekintést adott. Majd 1948. március 15-éről, valamint a Tanácsköztársaság kikiáltásának 60. évfordulójáról beszélt Szita Ildikó könyvtáros. Utána négy gimnazista leány verses összeállítással köszöntötte a Nőnap alkalmából a jelenlévő sors-társnőket. A következők szerepeltek még: Harsányi Imréné, Décei Lászlóné, Décei Esztike, Oros Istvánné, Fehér Imre és e sorok írója. Nagy volt az öröm a virágok kiosztásakor. Minden megajándékozott két cserép virágot kapott.

Itt említjük meg, hogy a karcagi körzet ez évben is megtartja havi összejöveteleit. Minden előadás után műsor szórakoztatja az egybe gyűlteket.

Fórizs László

.....

Somogy megyei tudósítás:

"Falunapokat is tartanak a vakok részére"

Aktivaértekezlet Siófokon.

A megyei szervezetnek legjobban működő körzeti csoportja 1979. február 27-én Siófokon a Művelődési Központ szekciós termében aktiva értekezletet tartott. A helyi általános iskola tanulói az értekezlet megkezdése előtt egy Petőfi és egy József Attila verset szavaltak el.

Utána e sorok írója megnyitotta és köszöntötte az értekezlet résztvevőit. Az Országos Központ, a megyei szervezet, a Városi Tanács, a Városi és Járási Vöröskereszt képviselőit, valamint a Hazafias Népfront Nőklubjának vezetőjét.

Elsőként dr. Törley Dénes, a Városi Tanács Művelődési Osztályának vezetője politikai tájékoztatót tartott. Ezt követően Gardelics Ferenc a központ főelőadója "a vakokért folyó munkáról és a vakügy előbbre viteléről" beszélt. A többi között kiemelte az érdekképviseleti, a rehabilitációs és a kulturális tevékenységet. - Utána Horváth Béla körzeti elnök a körzet teendőiről beszámolva elmondta: az 1979. évre családlátogatásokat, a megye egész területén tagszervezést, új feladatként pedig a körzet nagyobb községeiben "falunapok" megtartását tervezik. Így még szorosabb lesz a kapcsolat a falun élő vakokkal. Közös kirándulásokat is terveztek: Zalakarosra, Igalba, Hévizre, Budapestre és Herendre.

A már meglévő Családvédelmi Bizottság, Jogsegélyszolgálat és Vakok Baráti Körén kívül ezen a napon megalakult a Vakok Városi és Járási Vöröskereszt Szervezete.

A Városi és Járási Vöröskereszt jelenlévő vezetői örömmel vették tudomásul és jóváhagyták a szervezet megalakulását.

Ezek után Szemerédi István csoportvezető felszólalásában megerősítette az elhangzottakat és munkaügyi kérdésekre válaszolt.

Az értekezlet az elnök zárszavával ért véget.

A résztvevők autóbusszal az "Öregek Otthonába" mentek, ahol ünnepi ebéd és vidám szórakozás várta őket.

Csik Lajos

.....

Téltemetés debreceni intézetünkben

A telet kevés ember szereti és alig várja mindenki, hogy elbucsuzzon tőle. Ezért rendezik a tél vége felé a különböző farsangi mulatóságokat, színes karneválokat, mert ezekkel akarják siettetni a morcos tél halálát, a tavasz nagyon várt megérkezését.

A mi intézetünk lakói is csatlakoztak a téltemetők vidám táborához: március 2-án vidám "téltemetést", vagyis farsangi délutánt rendeztünk, a következő programmal:

D.u. fél négykor az időseknek adott színes műsort a "Kossuth Lajos Tudomány Egyetem" Gyakorló Gimnáziumának I. osztálya. A tizenhét kislány részleteket adott elő Csokonai: Dorottya című művéből, majd megregöltek és végül egy vidám téltemető népijátékot adtak elő, fiatalos, izes humorral. Vezetőjük Szabolcsi Zsuzsa tanárnő volt.

Ezután gyors vacsora következett, melynek fénypontja az intézet dolgozói által sütött fánk volt.

Vacsora után egyszerre két műsor is kezdődött: a korosabbaknak Nagy Imre parodista adott kb. félórás programot, mely akkora sikert aratott, hogy a hallgatóknak a könnye is kicsordult a jóízű kacagástól. A parodista műsorával egyidőben kezdődött a II. emeleti társalgóban a fiatalok részére rendezett disco-klub műsora, melyet Éri Zsolt disz-zsoké vezetett. Ennek a programnak akkora sikere volt a fiatalok körében, hogy amikor este nyolckor vége lett, mindenki fájó szívvvel hagyta abba a táncot. Ezen nem is lehet csodálkozni, mert itt aztán igazán megvolt minden, ami egy disco-klubba vonzó: hangulatvilágítás, modern zene, akkora hangerővel, hogy rezgett, remegett tőle az egész épület. Na és persze, ehhez a legfontosabb: a táncoskedvű fiatalok. Meghívott vendégeink is voltak a mi fiataljaink mellett, a gimnazista lányok és fiúk. A zene olyan hatással volt a lakókra, hogy még az idősebbek közül is táncra perdültek néhányan.

Ennek a vidám téltemetésnek lelkes szervezője és rendezője Bujdosó Mária nevelőtanár volt, aki igazán nagyon sokat fáradozott ennek a több-

rétű műsornak összehozásán és ezért őszinte köszönet illeti meg.

Ezen a farsangi műsoron kívül, természetesen sok egyéb rendezvény is van a lakóbizottság tarsolyában. Például márciusban szellemi vetélkedő, áprilisban szavalóverseny, a nyár folyamán kirándulás, állatkerti séta stb. Mindezek a tervek, ha megvalósulnak, reméljük, jól szórakoznak majd kedves lakótársaink. /Jelenleg folyik a rugósfoci-bajnokság./

Szonda Klára

- . -

Gyóni Géza:

Csak egy éjszakára ...

Csak egy éjszakára küldjétek el őket:
A pártoskodókat, a vitézkedőket.

Csak egy éjszakára:
Akik fent hirdetik, hogy - mi nem felejtünk,
Mikor a halálgép muzsikál felettünk;
Mikor láthatatlan magja kél a ködnek,
S gyilkos ólom-fecskék szanaszét röpködnek.

Csak egy éjszakára küldjétek el őket:
Gerendatöréskor szálka-keresőket.

Csak egy éjszakára:
Mikor siketítőn bőgni kezd a gránát,
S úgy nyög a véres föld, mintha gyomrát vágnák;
Robbanó folyónak mikor fénye támad,
S véres vize kicsap a vén Visztulának.

Csak egy éjszakára küldjétek el őket:
Az uzsoragarast fogukhoz verőket.

Csak egy éjszakára:
Mikor gránát-vulkán izzó közepén
Ugy forog a férfi, mint a falevél;
S mire földre omlik, ó, iszonyu omlás, -
Szép piros vitézből csak fekete csontváz.

Csak egy éjszakára küldjétek el őket:
A hitetleneket s az üzérkedőket.

Csak egy éjszakára:
Mikor a pokolnak égő toroka tárul,
S vér csurog a földön, vér csurog a fáról,
Mikor a rongy sátor nyöszörög a szélben,
S haló honvéd sóhajt: fiam ... feleségem ...

Csak egy éjszakára küldjétek el őket:
Hosszu csahos nyelvvel hazaszeretőket.

Csak egy éjszakára:
Vakító csillagnak mikor támad fénye,
Lássák meg arcuk a San-folyó túkrébe',
Amikor magyar vért gőzölve hömpölyget,
Hogy sirva sikoltsák: Istenem, ne többet.

Küldjétek el őket csak egy éjszakára,
Hogy emlékezzenek az anyjuk kinjára.

Csak egy éjszakára:
Hogy bujjanak össze megrémülve, fázva;
Hogy fetrenge mind-mind, hogy meakulpázna;
Hogy tépné az ingét, hogy verné a mellét,
Hogy kiáltná bőgve: Krisztusom, mi kell még!?

Krisztusom, mi kell még!? Véreim, mit adjak
Árjáért a vérnek, csak én megmaradjak!?
Hogy esküdne mind-mind,
S hitetlen göggyében, akit sosem ismert,
Hogy hívna a Krisztust, hogy hívna az Istent:
Magyar vérem ellen soha-soha többet!
Csak egy éjszakára küldjétek el őket.

Przemysl, november

.....

Vak költők versei

Szilágyi Anna:

Okos számár

Hegyre akartam felmenni,
S lent állt ott egy számár.
Gondoltam: felülök rá,
igy majd könnyebb lesz már.

El is indult szép ballagva,
de a hegylábánál
kettőt, hármát lá-zott,
azután megállt.

Csak hiába noszogattam:
"Indulj kis csacsim!"
Ugy állt ott, mint egy szobor,
bus babérjain.

Mit tettem, mentem gyalog,
fujva, izzadva bár,
mondja csak még valaki:
Nem okos a számár!

.....

Naposcsibe...

Naposcsibe van kezembe', csipogó aprócska jószág,
Pihés tavaszi üzenet úgy tartom, mint édes csodát.

S ha leteszem, hogyan buvik a többivel anyja alá,
Hogy keresi a meleget, meg hogy védelmet hol talál.

És az lágyan betakarja, s kotyog nekik egyre koty, koty,
Terelgeti, tanitgatja, hogy kell felszedni a magot.

Nem értem, hogy mit mond nekik, csak azt látom, hogy jó anya,
És ő szegény nem is tudja, hogy végül mind nekünk adja.

Azért kissé busan nézek, a fénylő apró szemekbe,
És így javítom a közmondást, jó hogy a tyuknak nincs esze.

- . - . -

Szövetségünk új kiadványáról

/Szerkesztőségi cikk./

A Nemzetközi Gyermekekévé alkalmából a Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége nemrég izléses külsejű könyvecskét jelentetett meg: "Mit tegyünk, hogy életünk teljesebb legyen?" /Utmutató látássérült kisgyermek szüleinek./ címmel. A kiadvány dr. Pálhegyi Ferenc szerkesztésében és dr. Bódi István, szövetségünk főtitkárának gondozásában látott napvilágot. A könyvhöz dr. Völgyi Lajos, az Egészségügyi Minisztérium Szociálpolitikai Főosztályának vezetője írt előszót.

Az egyes fejezetek szerzői az illető szakterületek elismert képviselői, országosan ismert szakemberek; dr. Vas Tibor, szövetségünk elnökének kivételével valamennyien gyógypedagógusok.

A teljesség igénye nélkül néhány fontosabb téma a kiadványból:

A családi neveléssel, a szülő nevelői magatartásával, az anya és gyermek kapcsolatával, a sérült anya és a gyermek kapcsolatával, a téri tájékozódással, a mozgással, a világ megismerésével, a hallási és tapintási beállítódással, gyakorlati tanácsokkal a könyv szerkesztője, dr. Pálhegyi Ferenc foglalkozik több cikkben. Csocsánné Horváth Emmy írásában arra ad választ, hogy ki számít látássérültnek. Prónay Beáta egyebek között a gyermek önállóságra szoktatásáról, öltözködéséről, táplálkozásáról szól. Somogyi Vera játékról, játékszerekről, játszótársakról, a hallás és hangadás öröméről beszél az olvasóknak. Dr. Tóth Sándorné a látássérült iskoláiról, beiskolázásukról, a különböző iskolatípusokról ad részletes felvilágosítást. Hollai Gáborné a felnőtt látássérültek rehabilitációjának és intézményes ellátásának témáját taglalja. Fehér Anna fejezete a látássérültek társadalmi védelméről szól. Dr. Vas Tibor, szövetségünk elnöke hosszabb fejezetet szentel egy igen fontos kérdésnek. Az írás címe: A szövetség szerepe a látássérült gyermekek szüleivel való kapcsolatban.

A 114 oldalas kiadványt orosz, német, francia és angol nyelvű tartalomjegyzék egészíti ki. A 2.400 példányban megjelent könyvecske a maga nemében az első kiadvány, amelynek megjelenését régen vártuk és nagy örömmel üdvözljük. Minden biztonnal haszonnal forgatják, akik megszerzik könyvtáruk részére. A "Mit tegyünk, hogy életünk teljesebb legyen?" című könyv jelenleg Budapesti és Pest megyei Szervezetünk irodájában kapható 10.- Forintos áron.

....

A látás zavarai láthatatlanok

/Az MTI 1979.március 16-i tudósítása alapján közöljük./

Hazánkban az általános iskolás koru gyermekek 15-20 százalékának kellene szemüveget viselnie, de csak három-öt százalékuk jut el idejében szemorvoshoz - hangsúlyozták pénteken, március 16-án Debrecenben, a látási károsodással küzdő gyermekek társadalmi beilleszkedésének orvosi és pedagógiai kérdéseivel foglalkozó országos tudományos tanácskozáson.

Mivel a látási zavart okozó fénytörési hibákat külsőleg látható tünetek nem kísérik, sok ellátásra szoruló gyermek betegsége marad rejtve. Ezért a konferencián résztvevő szemészek, pszichológusok és pedagógusok javasolják az Egészségügyi Minisztériumnak, hogy kezdeményezze a minden gyermek vizsgálatát elvégző szemészeti szakrendelők országos hálózatának kiépítését. Ezáltal a lehető leghamarabb kiszűrnék a látászavarban szenvedő gyerekeket, s így megfelelő kezeléssel már az iskolaérettség megállapításánál sem kerülnének hátrányos helyzetbe.

A pénteki tanácskozáson elmondták, hogy hazánkban mintegy 20-25 ezer iskoláskorú gyermek minősíthető kancsalságból eredő tompalátónak, ők csak az egyik szemükkel látnak jól, emiatt a pályaválasztásnál kerülhetnek konfliktusba. Nem eléggé biztos térítésük miatt ugyanis sok szakmától eleve eltanácsolják őket. Ha azonban a kancsalságot az első és harmadik életév között felismerik, akkor az a jobban látó szem eltakárásával viszonylag rövid idő, mintegy félév alatt kikezelhető.

Sok gyermek személyiségének harmonikus fejlődése mulik azon, mennyire hatékony felvilágosító munkát tudnak végezni a szülők körében a szemészek és a pedagógusok, akik a korai szűrés eredményeként javíthatják a látás hibáit.

- . -

Dr. Alvai Ferenc: Jogi rovat

A külföldre utazásra és az utlevelekre vonatkozó
főbb szabályok

1./ 1979. január 1-én lépett hatályba a külföldre utazással és az utlevelekre szóló 1978. évi 20. sz. tvr., valamint az ennek végrehajtásával kapcsolatosan kiadott 53/1978. MT. sz. és a 6/1978. BM. sz. rendelet. Alapvető változást a rendeletek nem hoztak, de a problémakör egységes szabályozásával áttekinthetőbbé tették a vonatkozó jogszabályokat és néhány vonatkozásban korszerűsítést is tartalmaznak.

Alapelvként szögezi le a jogszabály, hogy minden magyar állampolgárnak joga van ahhoz, hogy külföldre utazzék. A külföldre való utazáshoz minden magyar állampolgár csak érvényes, meghatározott időre szólóan kiállított utlevéllel jogosult. Az állampolgárok viszonylatában a különböző utlevél típusok közül természetesen a magánutlevél a döntő fontosságú. A magánutlevél két típusa ismeretes: mégpedig a külföldi utazásra szóló, továbbá az u.n. konzuli utlevél, amelyet olyan magyar állampolgárok részére állítanak ki, akik külföldön élnek, különböző, az alábbiakban még részletezett családi, vagy egyéb magántermészeti okokból. Az utazáshoz kiállított magánutlevél látogatás céljára, egyéni, vagy társasutazásra, továbbá gyógykezelést, vagy valamely más, méltánylást érdemlő célt szolgáló kiutazásra jogosít. A fent említett konzuli utlevél fogalma azt jelenti, hogy az érintett személy magyar állampolgárságát megtartva, tartós jelleggel külföldön kíván letelepedni. Konzuli utlevelet általában családi jellegű okokból kérnek, amikor a kérelmező szüleihez, gyermekeihez vagy házas társához együttélés céljából kíván külföldre távozni. Ez esetben a hazautazáshoz külön engedély kell. Amikor utlevélről beszélünk általában külföldi utazás céljából kiadott utiokiratot értünk e fogalom alatt. A jogszabály kimondja, hogy a külföldre utazást látogatás céljából két évenként, egyéni és társasutazás céljából pedig három évenként lehet engedélyezni. Az utazás céljától függetlenül egy évben csak 1. magánutazás engedélyezhető. E korlátozás nem vonatkozik az európai szocialista országokra /e témára még visszatérünk/. A kapitalista és fejlődő országok viszonylatában a jogszabályban előírt korlátozás döntő oka a valutatakarékosság.

A jogszabály meghatározza azokat az eseteket, amikor kizárt a külföldre utazás. E kizárás azokra a személyekre vonatkozik, akiknek kiutazása állambiztonsági, közrendi, vagy egyéb fontos közérdek miatt nem kívánatos. Ennél enyhébb kategóriába tartoznak azok az esetek, amikor megtagadható a külföldre utazás, illetve az utlevél kiadása. E szabályok azokra terjednek ki, akik ellen büntető eljárás van folyamatban, vagy büntetett előéletűek.

Ezen túlmenően e kategóriába tartoznak azok, akik 5 évnél nem hosszabb ideje jogellenesen külföldön tartózkodóhoz kívánnak utazni, tovább-

bá azok, akik felelősséggel tartoznak hozzátartozóik 5 évnél nem régebben megvalósított jogellenes külföldre távozásáért. További kategória azon személyekre terjed ki, akiknél a külföldi utazás megtagadhatósága csak meghatározott ideig, de legfeljebb 5 évi időtartamra áll fenn. E körbe tartoznak azok, akik engedély nélkül külföldön munkát vállaltak, továbbá azok, akik korábbi utazásuk során vám vagy devizabüncselekményt, illetve szabálysértést követtek el, vagy egyéb /tehát nem vám, vagy deviza/elzárás büntetéssel sújtható szabálysértést állapítottak meg terhükre.

2./ Szabályozza a jogszabály a hatásköri, illetve illetékességi kérdéseket. E tekintetben általános elv, hogy a kérelmező állandó lakóhelye szerinti járási, vagy városi, illetve kerületi rendőrkapitányság jár el magánutlevélek esetében, ha azok európai szocialista országokba való utazásra jogosítanak /u.n. piros utlevél/. Az egyéb magánutlevélek vonatkozásában az IBUSZ-on keresztül a megyei, illetve a Budapesti Rendőrfőkapitányság jogosult eljárni. A legfelsőbb utlevél ügyekben eljáró szerv a Belügyminisztérium Utlevélosztálya.

Szabályozza a fellebbezési jogkört a jogszabály, mégpedig olyan értelemben, hogy az utlevél iránti kérelem elutasítása esetén a határozat kézhezvételétől számított 15 napon belül lehet benyújtani a fellebbezést a határozatot közlő szervnél. A fellebbezés érdemi elbírálásában általában a felettes utlevélhatóság jár el. Az utlevél bizonyos időbeni hatálylyal bír, melynek leghosszabb időtartama 5 év.

Mint már említettük, az utlevél érvényességi területe egy vagy több országra, vagy egy egész földrészre kiterjedhet. Itt említjük meg, hogy az u.n. piros utlevél területi hatálya az európai szocialista országokra vonatkozik és általában 5 utazásra szól. Amennyiben az időbeli hatályon belül, vagyis 5 év lejártá előtt további utazásokat kíván az állampolgár végezni, úgy utazási engedélyt kell kérni ugyanazon utlevéllel kapcsolatosan, mely esetben újabb 5 utazásra jogosít az engedély. Az európai szocialista országokba gyakorlatilag korlátlan számban lehet utazást végezni, és az utas évi 10.000 Ft-nak megfelelő keretben az illető ország valutáját /tartalmazó külföldi fizetőeszközt/ jogosult vásárolni.

A fenti általános szabály némi módosulással érvényes Jugoszlávia, illetve a Szovjetunio viszonylatában az utazásokhoz szükséges valuta összege, valamint az utazások jellege szempontjából. Jugoszlávia viszonylatában szűkebb a beváltható valutakeret. A Szovjetunio irányában sajátos vonás, hogy általában látogatásra, illetve társasutazásra kerül az esetek többségében sor.

Végül megemlítjük, hogy bizonyos speciális, csak külföldön alkalmazott gyógykezelés, vagy műtét kapcsán mód van arra, hogy ne csak utlevélet kérjen az állampolgár ilyen utazásra, hanem az orvosi kezelés összegének megfelelő valutát is igényeljen. Ez esetben az Országos Orvosszakértői Bizottság javaslatát kell a valutaigényléshez beszerezni. Az így kapott valuta természetesen csak a gyógykezelés céljára használható fel. E tekintetben elszámolási kötelezettség áll fenn.

- . -

Kiss János:

TÖRÖDJÜNK TÖBBET EGÉSZSÉGÜNKKEL

A sokk gyógyítása

Az elsősegélynyújtó feladatai a sokk gyógyításában és megelőzésében.

A. Eszméleténél van a beteg.

Amennyiben a sérülések lehetővé teszik, a beteget a hátára kell fektetni, lábait fel kell húzni és magasra felpolcolva elhelyezni. A szoros ruházatot meg kell lazítani. Sebeit megfelelően el kell látni, testére meleg takarót kell tenni a hővesztesség elkerülése végett. Ha lehetőség van rá, meleg folyadék is adható a betegnek. Természetesen minél előbb orvost kell hívni.

B. Eszméletlen a beteg.

Alapvető teendő, meg kell győződni arról, hogy él-e a sérült. Az élet két nyilvánvaló jele: a légzés és a szívműködés. A légzés a mellkas kitéréseiből és a száj vagy orr elé helyezett cérna vagy fűszál mozgásából állapítható meg. Ha a légutak elzáródtak, szabadabbá kell tenni azokat. A szájüreget tiszta zsebkendővel ki kell törölni, a garatból a váladékot /esetleg protézist/ el kell távolítani, a hátra esett nyelvet előre kell húzni. A szívműködés a nyaki verőér lüktetéséből állapítható meg, a csuklón tapintható pulzus nem megbízható. A sérültet leghelyesebb stabil oldalfekvésben elhelyezni. Eszméletlen beteggel szigorúan tilos folyadékot itatni a félrenyelés veszélye miatt. Ha égési sérülései vannak a betegnek, az égett felületet tiszta hideg vízzel le kell mosni és gézlappal kell befedni. Az égési sebet sem zsirral, sem olajjal, sem más egyéb krémmel bekenni nem szabad. Ilyenkor is legsürgősebb teendő az orvos értesítése.

Az orvos lehetőségei a sokk gyógyításában

Az orvos a légzés biztosítása után megkezdi a sokk elleni küzdelmet, amelynek alapvető célja a szervezet kóros szabályozásának leállítása, az érpálya és a benne keringő vér közötti aránytalanság megszüntetése. Ezt plazmapótló szerek infúziójával /plasmadex, reomacrodex/ lehet a leggyorsabban elérni.

Az állapot rendeződését a vérnyomás emelkedése és a veseműködés megindulása mutatja. A volumen-pótlás mellett nagy fontossága van a fájdalom csillapításának. Lényeges a sav-bázis egyensúly helyreállítása, a szív támogatása, - ha szükséges, vízajtók alkalmazása. A sokk leküzdésénél jó hatása van a széles spectrumu antibiotikumok alkalmazásának.

Toxikus és allergiás sokkban cortizon adása nélkülözhetetlen épp úgy, mint cardialis sokkban az antiritmiás szereké. Kórházban a megfelelő precizitással végzett transfúzió is sokszor jön szóba. Ezek mellett a sokknak speciális gyógyszere nincs. Az adrenalinnal ugyan emelhető a vérnyomás, de megmarad a káros vérkeringési zavar, hiszen nem oldódik a kis erek görcsös szűkülete. Ezért a szinpatikus hatást oldó u.n. sinpatholitikumokkal jobb eredmény érhető el és könnyebben kihozható a beteg különben életveszélyes állapotából.

- . . .

Gerdelics Ferenc: Közlekedési rovat

VISSZA A FEHÉR BOTOTI

A kijelölt gyalogos-átkelőhelyek használata

A gépjárműforgalom nagymértékű megnövekedése a közlekedésbiztonság szempontjából sok új problémát hozott. Az új KRESZ megalkotását széleskörű vizsgálódás és szakmai elemzés előzte meg, így a mostani szabályok egyeztetetők az európai gyakorlattal és megfelelnek az általános érdekeknek; céljuk a közlekedés folyamatosságának biztosítása, a veszélyhelyzetek leszűkítése, illetve megakadályozása és egyértelmű közlekedési rend kialakítása.

Mindehhez azonban elengedhetetlenül szükséges, hogy a szabályokat mindenki ismerje és betartsa. Az emberek jószándékkal segítsék egymás biztonságos közlekedését és vigyázzanak testi épséükre. Semmiképpen nem szabad a megszokásra hagyatkozva közlekedni, mert az óvatosság mellőzésevel a mások felelőtlenségéből származó veszélyhelyzetet már nehezebb kivédeni.

A kijelölt gyalogos-átkelőhelyeken a gyalogosnak van elsőbbsége a

gépjárművekkel szemben. Ezt az elsőbbséget azonban nagy körültekintéssel kell alkalmazni. A gépjárművezetők részére ugyan előírás az, hogy a kijelölt gyalogos-átkelőhely megközelítésekor csökkenteni kell a sebességet, de sajnos ezt a szabályt sokan nem veszik figyelembe. Így sokkal inkább célszerű, ha a gyalogos elindulása előtt meggyőződik arról, hogy a legközelebbi gépjármű milyen távolságra van. A főutvonalak kereszteződéseiben működő lámparendszerek a forgalom ütemét szakaszolják. A lámpa nélküli átkelőhelyeken a kocsioszlop érkezésekor semmiképpen nem szabad az áthaladást megkezdeni. A kijelölt gyalogos-átkelőhelyeken előforduló balesetek gyakori oka az, hogy a külső sávon leálló jármű elsőbbségadását a belső sávon haladó jármű vezetője nem veszi figyelembe és tovább megy, így a gyalogos részére váratlan veszélyhelyzetet teremt. Ajánlatos tehát, ha kb. négy lépés megtétele után, akkor haladjon tovább a gyalogos, ha meggyőződött arról, hogy a belső sávon is biztonságosan áthaladhat. A közlekedési sávok 2.5, illetve 3 méter szélesek. Ennek ismerete fontos, mert kiszámíthatjuk, hogy kb. hány lépés szükséges egy forgalmi sáv keresztezéséhez.

Sokan a távolból csak szavakkal irányítják a nemlátókat, ezt a "segítségét" udvariasan el kell háritanunk, mert így saját figyelmünk is elsősorban az irányító emberre összpontosul és így nem tudjuk pontosan felmérni saját helyzetünket. Elengedhetetlen a közvetlen segítő, aki saját biztonsága érdekében a vak emberre fokozottan vigyáz. Ittas ember segítségét udvariasan el kell háritani. Célszerű, ha a vak ember, még ha át is kísérik, a forgalomra összpontosítja figyelmét. A segítséget nyújtó embert csak akkor szabad befolyásolni cselekedete megváltoztatására, ha megítélésünk szerint az ő közlekedési magatartása közvetlen és fokozott veszélyhelyzetet teremt. Ha ugyanis mindenáron befolyásolni kívánjuk, esetleg azzal teremthetünk veszélyhelyzetet.

1979. február 5-én Budapesten, a XIII. ker. Hegedűs Gyula utca és Dráva utca kereszteződésénél lévő kijelölt gyalogos-átkelőhelyen szerencsés kimenetelű, de nagyon sajnálatos baleset történt az egyik fiatal, teljesen nemlátó tagtársunkkal, aki 3 éves kisfiával szabályosan közlekedve kezdte meg az áthaladást. A szélső sávon a teherautó vezetője elsőbbséget adott, a belső sávon közlekedő trolibusz vezetője azonban nem vette figyelembe a forgalmi helyzetet. Ugyan hirtelen fékezéssel megakadályozta a súlyosabb gázolást, de mind az apának, mind a kisgyermeknek sérülést okozott. Az ügyet bíróság tárgyalja. De meg kell jegyeznünk, hogy a fizikai következménynél, ha lehet, még súlyosabb a lelki sérülés, aminek kiheverése időben nem is mérhető.

- . -

Barna Zoltán: Zenei rovat

Rak Éva:

OPERA ÉLMÉNY

Balassa Sándor: Az ajtón kívül. /II.rész./

A harmadik tétel dizlete egy kényelmes, meleg, polgári otthon. A kandalló előtt, párnázott székben ülő Ezredes, angoramacskát cirógat. Ide állit be Beckmann. Elmeséli rémálmát, amire nap mint nap felriad. A szinpadon az álom megelevenedik. A halott bajtársak, asszonyok, gyermekek köréje gyűlnek jajveszékelve: "Vérünk árad a földön! / Jaj, halál! / Vérünk felcsap az égig! / Jaj, halál! / Egyetlen seb a világ! / Jaj, halál! / Egész világ vérzik! /" /Az opera nagy drámai csúcspontja ez a rész, a megrázó erejű halálkórussal./

Az Ezredes nem indítja meg a jajveszékelő arnysereg. Közönyének kapuját hiába döngeti a kétségbeesett Beckmann: "Tud-e élni ezredes ur, kétezer éjszakai kísértettel? /Hogy érzi magát, mint gyilkos, ezredes ur?/" Minden hiába. Az Ezredes nem érez felelősséget. Beckmann nem szabadulhat a sajátjától. Kétségbeesve rohan el innen is.

A negyedik tételben az italhoz jutott, lerészegedett Beckmann, keserű öngunnyal, sanzonként éneklí saját történetét. Az elegáns autóból kiszálló Kabaréigazgató felfigyel rá, tehetségesnek mondja és felajánlja neki az érvényesülési lehetőséget. Ugyanakkor ki is oktatja: nem nyugtalanító művészetre van szükség, hanem olyanra, ami kiszolgálja az örömvágyó emberek igényeit. Amikor Beckmann a művészet igazságát kéri tőle számon, cinikusan felnevet: "Mi köze a művészetnek az igazsághoz, fiatal barátom?/ Az igazsággal nem sokra megyünk./ Az igazsággal csak megutáltatja magát,/"

Beckmann számára ez az út sem járható. Nem lép be a neki kitárt lehetőség ajtaján, nem képes hazugságban élni.

Az ötödik tétel színhelye az elsővel azonos. A kihalt utcákon, rommezőn át, Beckmann ismét a folyó felé hajtja kétségbeesése. Amikor az öngyilkossá lett Féllábu árnya is őt vádolja, kétségbeesetten tör ki: "Gyilkos vagyok én,/ Akit megölték!/" Kívánja, hívja a Halált. Az meg is jelenik gyászos fenségében és magához öleli. Kinyitja számára az egyetlen ajtót, amely befogadja őt. A mű, a kórus megrendült énekével zárul.

...

Balassa Sándor még főiskolás korában olvasta a Borchert-dramát és elhatározta, hogy megzenésíti. A dráma reális és látomászerű jelenetsoraiból jónéhányat összevont; a tizenhat szereplőből hetet tartott meg. "Némettelenítésével" kereteit kibővítette, a mai ember általános tiltakozását hallatja az elembertelenedés, a háború réme ellen. Az őt képre tagolt építkezés leginkább öttételes szimfóniának felel meg, alaptónusában van valami a rekviemek komor, gyászos hangulatából. A laza cselekmény csak kerete a gyötrellemmel, rémlátásokkal teli Beckmann vesszőfutásának, a bensőjében lejátszódó összeütközéseknek. Balassa, mélyen átélve hőse, az "ember" tragédiáját, erőteljes sodrású, keresetlenül őszinte zenét komponált. Dallamleleménye szerencsésen párosul gazdag ritmuskultúrával és biztos formálással. Szenvedélyes igazságkeresése megóvja az olcsó hatásvadászattól. A zene, mint valami monumentális sirató, kíséri végig a hős keserű utját. Felejthetetlen hatása a kórus szerepe, az oratorikus igényű kóruszólamok szinpadí és zenei megoldása. Akár a balladás hangvételű nyitókórust; a harmadik képben a halottak fölkelésének megrendítő kóruslátomását; akár a költőien emelkedett fináléban a megbékélés, megengesztelődés hangját halljuk.

Az opera nem egykönnyen születő műfaj. Napjaink zeneszerzőjének kiváltképp nehéz a dolga, hiszen korunknak kialakult operastilusa valójában nincs. Különösen bonyolulttá teszi a feladatot, ha a komponista "mai tárgyat" választ, mint Balassa. Operája a háborúról szól, a legszörnyűbb rosszról, ami az emberiséget érheti. Másfél évtizede, Petrovics Emil első operája, a "C'est la guerre" premierje óta, operaházunk szinte évadról-évadra megtartja a maga hazai kortársi operabemutatóját. Elmondhatjuk, hogy egyetlenes folyamatrészesei vagyunk: az opera, napjaink magyar zeneszerzésének egyik legeredményesebb műfajává vált. Balassa Sándor operája, gazdag művészi értékeivel, ihletettséggel, e fellendülés újabb méltó darabja.

- . -

György Tamás: Technikai rovat

A RÁDIÓ /III.rész/

A rádiógyártó cégek nem elégedtek meg az elért eredményekkel, és a vásárlók is újabb igényekkel léptek fel. Az első fogyatékoság, amit igyekeztek kiküszöbölni, az állomás hangerejének ingadozása /fedding je-

lenség/ volt. Az adó által kisugárzott nagyfrekvenciás jel /főleg rövidebb hullámhosszakon/ feljut a légréteg felső, ugynevezett heaviside rétegéhez, ebbe beleütközik és részben visszaverődik. Mivel ez a réteg állandóan változtatja magasságát, a hullámok beesési szöge és így a visszavert szög is változik. Ez a változó jel jut el a vevőantennákba. Hogy a kellemetlen elhalkulásokat kiküszöböljék, az erősítő fokozatokban visszacsatolást alkalmaztak. Minél tökéletesebbre akarták a készüléket gyártani, annál több fokozaton keresztül csatolták vissza a jelet és így az ingadozás mértéke jelentékenyen csökkent. Természetesen ennek "ára" volt, hisz a visszacsatolás erősítés csökkenést okozott, tehát az erősítést növelni kellett, vele együtt a középfrekvenciás tekercsek számát is. Így jöttek létre az 3+1, 4+1, 5+2, sőt 6, 8+2 készülékek. A +2-es megjelölés már azt jelenti, hogy az egyenirányító cső mellett egy másik cső is működött a készülékben, amely nem vett részt az erősítésben. Ez a cső a varázsszem. Tulajdonképpen csak kényelmi szerepe volt, segítségével könnyebb volt az állomást beállítani. Az 1940-es években megjelentek az olyan készülékek, amelyekben a rövid hullámot felosztották több részre, az ugynevezett nyújtott sávós készülékekkel az egyre sűrűsödő rövidhullámadókból ki tudták választani a szükségeset, pontosabb hangolással. Készültek közben szörnyszülöttek is, például a Standard cég gyártott egy kétszer transzponált vevőkészüléket. A cél az lett volna, hogy a rövid hullám intenzívebben, szelektívebben szóljon. Ezt el is érték, de a készülék áramkörileg és mechanikailag olyan bonyolult volt, hogy több volt vele a baj, mint amennyi előnyt nyújtott.

/Folytatjuk/

- . -

Vándor Tamás: Kulturális életünk hírei

Rendezvények szövetségünk székházában
/Bp. XIV. Május 1. ut 47. sz./

1979. május 27. vasárnap 14 óra:

A Vakok Általános Iskolája és Nevelőotthona növendékeinek hangversenye.
Közreműködik az iskolai énekkar, Késmárki György tanár vezetésével.

1979. május 27. vasárnap 17.30 óra:

A "Kamara ritkaságok" sorozat hangversenye:
Gyelmis Sylvia gitárkoncertje

Műsoron:

Luise Milan	Pavane I., II.
Budarra	Fantázia
Bach	III. Lantszvit: Preludium és Presto
Sor	Grand Solo
Vinas	Fantázia Originale

Jegyek 20.- Ft-os árbankaphatók a szövetség székházában, vagy a hangverseny előtt a helyszínen

1979. június 3. vasárnap 16 óra:

A "Pasztorek Mihály" színjátszó csoport vidám évadzáró műsora.
Közöljük a kedves olvasókkal, hogy részletes programok a rendezvények előtt sikírásban is kaphatók a szövetség portáján.

....

Lapzárta után érkezett a hír, hogy szövetségünk 14 tagu zenekara, Zsolnay Ágoston karnagy vezetésével, a Vajdasági Vakok Szövetségének meghívására április 6-tól 9-ig Jugoszláviában járt. Április 7-én Szabadkán, 8-án pedig Nagybecskerekben adott az együttes önálló hangversenyt.

A műsorokon szólístaként fellépett Barna Mária és Varga Pál ének-számokkal; dr. Molnár Katalin és Turi József szaválataikkal színesítették a programot.

Az eseményről következő kulturális rovatunkban - Pinviczki György tollából - részletes tudósítást olvashatnak.

- . -

Dénes József: Sportrovat

Sakkhíradó

1. Csapatunk az 1978. évi budapesti I. osztályu csapatbajnokságban - mint ismeretes - a negyedik helyen végzett 14 csapat versenyében. A Budapesti Sakkszövetség az 1979. évi csapatbajnoki versenykiírást - a korábbi gyakorlatához képest - némileg módosította. Ebben az évben 12 csapat vesz részt az I. osztályu küzdelmekben, tehát két fordulóval kevesebbet, 11-et játszanak a csapatok.

Január végén kezdődtek el a küzdelmek, s eddig hat fordulót játszottunk. A mérleg: három győzelem, három vereség. - Eredmények: a Kőbányai Lombik az első fordulóban 7,5:4,5 arányban nyert ellenünk. Ahogy ezt sportnyelven mondják, idényeleji formában játszott csapatunk. Győztek: Auffenberg, Kapitány; döntetlen: Erős, Rév, Voján, Hajdu, Kreis; vesztek: Nemes, Kovács, Dénes, Battyányi, Hosszu. A második fordulóban a Vizügyi igazgatóság csapatától, szoros mérkőzésen, 6,5:5,5-re kaptunk ki. Győztek: Nemes, Auffenberg, Hajdu; döntetlen: Rév, Dénes, Kapitány, Battyányi, Kreis; vesztek: Erős, Kovács, Voján, Hosszu.

A harmadik fordulóban "erősített" csapatunk és 7,5:4,5 arányban legyőzte a Belker csapatát. Győztek: Erős, Dénes, Battyányi, Voján, Hosszu; döntetlen: Nemes, Auffenberg, Rév, Kapitány, Kreis; vesztek: Kovács, Hajdu.

A negyedik fordulóban a MOM volt az ellenfelünk. Szintén 7,5:4,5-re nyertünk. Győztek: Nemes, Rév, Hosszu, Kreis; döntetlen: Erős, Kovács, Auffenberg, Dénes, Kapitány, Voján, Hajdu; vesztek: Battyányi.

Az ötödik fordulóban a Pénzverőt kaptuk. A sereghajtó ellen a vártnál kisebb arányban, 6,5:5,5-re nyertünk csak. Győztek: Erős, Rév, Dénes, Kapitány, Voján, döntetlen: Nemes, Battyányi, Hosszu; vesztek: Kovács, Auffenberg, Hajdu, Kreis.

A hatodik fordulóban a Könnyűipari Minisztérium csapatát fogadtuk. Nagy küzdelemben, a biztosnak látszó döntetlen helyett 6,5:5,5 arányu vereséget szenvedtünk. A forduló érdekessége, hogy kilenc játszma fejeződött be döntetlennel! Egy parti kivételével éles küzdelemben, négy-hat órai játék után alakultak ki a csöppet sem "békés" döntetlenek. Győzött: Hajdu; döntetlen: Erős, Nemes, Kovács, Auffenberg, Rév, Kapitány, Battyányi, Hosszu, Kreis; vesztek: Dénes, Voján. Hat forduló után a bajnokság állása: 1. ÉLGEP, 48, 2. Selyemkikészítő 43,5, 3. Erzsébeti Spartakusz 38, 4. Vakok 37, 5. Vizügyi Igazgatóság 35,5, 6. Kőbányai Lombik 35, 7-8-9. Medikor, MOM, Ganz-Mávag 33,5, 10-11. Belker, Könnyűipari Minisztérium 32,5, 12. Pénzverő 25,5 pont. II. és III. csapatunk eredményeiről májusi számunkban adunk hírt.

Molnár Zoltán:

A Szabolcs-Szatmár megyei Sportkör közgyűléséről

1979. február 22-én Klepács András, a Sportkör ügyvezető elnöke üdvözlő szavai után került sor az 1978. év munkáját elemző beszámolóra és a vitára, mely kitért az ez évi feladatokra is.

A beszámoló tájékoztatót a március 1-én megtartott sakk-szakosztályi közgyűlésről. Sakkozónk 14 csapat versenyében sajnos csak a 11. helyre kerültek, mivel betegség miatt gyakran sok tartalékjátékossal kellett kiállniuk. Így 1979-ben a megyei I. osztály b. csoportjában küzdenek a pontokért nyolc táblán. A szakosztály idén is megkapja az 5.000 forintos pénzügyi támogatást.

Turistáink tavaly a földrengés miatt a Békéscsaba-Gyula négy napos turát nem bonyolíthatták le, ezért erre a kirándulásra az idén kerül sor. Terveznek egy négynapos budapesti utazást is és ezen kívül több egynapos természetjárást irányoz elő az egyhangulag elfogadott program. Sátor is rendelkezésre áll a résztvevőknek. A szakosztálynak jelenleg 50 tagja van, a lényeg az, hogy a korábbiakhoz képest minél többen vegyenek részt az egyes túrákon.

Bessenyei Ferenc sorstárs javaslata alapján a közgyűlés megerősítette tisztségében az elnökséget és a számvizsgáló bizottságot.

A közgyűlésen részt vett és a kérdésekre válaszolt Varga Jánosné, a Városi Tanács Testnevelési és Sportfelügyelőségének főelőadója, valamint Kiss Gyula, a megyei természetbarát szövetség elnöke, a Coopturist Szabolcs-Szatmár megyei kirendeltségének vezetője.

Utolsó napirendi pontként Jakab Mihályné ismertette a módosított alapszabályt.

Kivánjuk, hogy a Sportkör eredményesen oldja meg a feladatokat.

- . -

Kuminka Györgyné: Uttörő rovat

A Magyar Tanácsköztársaság emlékére

"Oh gyult világ! Oh drága március!
Rügyek, szerelmek, forradalmak évadja..."

Így köszöntötte Tóth Árpád a tavasz első hónapját. Mozgalmi életünkben 1979. márciusa különösen nagy jelentőséget kapott. Vetélkedőkkel, sportversenyekkel és színvonalas ünnepi műsorral emlékeztünk meg a Tanácsköztársaság kikiáltásának 60. évfordulójáról. Iskolánk felső tagozatos tanulói lelkesen készültek a tanácsköztársasági vetélkedőre, melyet 1979. március 2-án rendezett meg az Intézet KISZ Alapszervezete.

A hat tagból álló csoportok két mozgalmi dallal mutatkoztak be a zsűrinek és iskolatársaiknak. A közös éneklés töreme és a gyújtó hatású dalok hangulata feloldotta a versenyzők érthető szorongását, szokásos izgalmát. Nehezebb feladat volt a történelmi TOTO kitöltése. 13 kérdésre kellett eltalálni a helyes választ. A kérdések az I. világháború és a Magyar Polgári Demokratikus Forradalom témájára vonatkoztak. A vetélkedőre való felkészüléshez forrásként a tankönyvek mellett a "Mindenkinek" című képes történelmet jelöltük meg. A tanulók szívesen olvasták a könyvet, mivel igen érdekes epizódokat elevenített fel a Tanácsköztársaság idejéről és az azt megelőző korszakból. Ez a nagy tudományossággal megírt mű pontos történelmi adatokat közöl a gyermekek nyelvén.

A történelmi TOTO kitöltését költeményekből vett idézetek felismerése követte. A versenyzőknek, ismerniük kellett Gyóni Géza: Csak egy éjszakára című versét, amelyben a lövészárkokban szenvedő katonák békevágyát örökítette meg a költő. A tanulók felkészülésük során olvasták

Ady Endre, József Attila és Tóth Árpád legjelentősebb forradalmi költeményeit.

Megismerték Juhász Gyula: Munka és a munkásotthon homlokára című verseit is. Az alapos felkészülés eredményeként a pajtások könnyen felismerték az idézeteket, és kevés tévesztéssel jelölték meg a művek íróinak nevét.

Legnehezebb feladatnak bizonyult az, amikor a Tanácsköztársaság eseményeinek felelevenítése következett. Minden csoportnak két témát kellett rövid gondolkodás után, szóban kifejteni. A versenyzőknek problémát jelentett gondolataikat gyorsan rendszerezni és összefüggően elmondani. Most is meggyőződhetünk arról, hogy a legtöbb tanuló győnge beszédkészséggel rendelkezik. Frissítésképpen mozgalmi dalok hallgatását és felismerését is beiktattuk.

A résztvevők számára meglepetést jelentett az utolsó feladat. A csoportok alkalomhoz illő csatakiáltást találtak ki. Ezzel a vetélkedő hangulata a tetőpontra hágott. Altalában minden csoportnak jól sikerült a feladatot megoldania. Idézzünk fel a csatakiáltásokból néhányat:

"Miénk a jövő, pajtások! Legyünk majd jó munkások! Előre!"

"Mi uttörők vagyunk, az uton haladunk. A Vöröshadseregről vigan dalolunk."

"Mi! Uttörők követjük a kommunisták példáját, ifju hőstetteinkkel bizonyítjuk. Éljen a Tanácsköztársaság! Éljen a Kommunista Párt! Éljen! Éljen! Éljen!"

A zsüri rövid tanácskozás után kihirdette a verseny eredményét: Első helyen a kisegítő VII.-VIII. osztály végzett. Jutalmul megtekintették "A tűz márciusa" című műsort a Gyermekszínházban. - Második helyezést ért el a gyengénlátó VIII. osztály. Ők jutalom-mozilátogatásban részesültek. A VI. osztály nyerte el a harmadik helyezést. Ajándékképpen meghallgathatták a VGYOSZ Kulturtermében Bitskei Tibor művész előadóját.

Ugy érezzük, ez az ismertetett vetélkedő is bizonyítéka annak, hogy megpróbáltuk tartalmában közelebb hozni a tanulóifjúsághoz a magyar történelem egyik legdicőségesebb korszakát.

- . -

K ö z l e m é n y e k

21 éves, dolgozó leány vagyok, házasság céljából szeretnék megismerkedni korban hozzámilló fiúval, aki szerény viselkedésű és szintén dolgozik. Leveleket "Kölcsönös megértés" jelígre kérek a szerkesztőségbe.

Jugoszláviában élő, 27 éves vak leány vagyok; kicsit tudok magyarul. Szeretnék levelezni hasonló koru magyarországi leánnyal vagy fiúval. Cimem: Cer Erzsébet, 24321 Mali Idos, Kis Ferenc u.34. Jugoszlávia

Közöljük az érdekeltekkel, hogy budapesti Hangos Könyvtárunk április 9-én ismét megnyílt. Uj vezetője: Horváth Valéria.

Szivesen leveleznék sikírásban kisebb testi hibás sorstársnővel, társkeresés céljából /24-30 éves korig/. Leveleket "Szeretném a társam megtalálni" jelígre kérek a szerkesztőségbe.

- . -

Innen-onnan

A KFKI /MTA Központi Fizikai Kutató Intézete/ munkatársai 1978. decemberében elkészítették a számítógéphez csatlakoztatható Braille-kiírású terminál mintapéldányát. Így lehetővé válik, hogy a nemlátó programozók közvetlen kapcsolatban dolgozhassanak a számítógéppel. Maguk gépelhetik be a programjaikat és pontírásban olvashatják a gép "kijelzéseit". A prototípus kipróbálására több éve dolgozó vak programozókat kértek fel, akik rendszeresen járnak fel az intézetbe és gyűjtik a tapasztalatokat a készülék használatára vonatkozóan.

Megteremtették az előfeltételt annak, hogy a vak programozók zavartalanul végezhesék munkájukat, ha a készülékeket majd sorozatban gyártják.

...

A Szovjetunióban eredményesen használják fel a Lézer-sugár glaukoma /zöldhályog/ operáció végzésére. Ha kellő időben fedezik fel a betegnél a glaukómát, a Lézer-sugárral végrehajtott műtét eredményes. A Lézer-sugár alkalmazása esetén nem fordulhat elő bevérzés, ami a hagyományos glaukoma műtétnél igen gyakran fordult elő. Roncsolást nem okoz a szemben. Indokolt lenne a módszer alkalmazása nálunk is, összekapcsolva egy olyan rendelkezéssel, hogy a szemorvosok a 40 éven felüli betegeket, akár milyen szempanasszal jelentkeznek is nála, kötelesek legyenek glaukoma szempontjából is megvizsgálni. Ez is indokolná a vakság megelőzését szolgáló nemzeti bizottság megalakulását.

...

A Német Szövetségi Köztársaságban 1978 november havában Marburgban ülést tartott a látási fogyatékos szociális gondozók szakmai csoportja. Több előadásban foglalkoztak azzal, hogy a szociális gondozás igen alkalmas a látási fogyatékosok számára, mint munkaterület és erre felhívták az állami és társadalmi szervek figyelmét.

...

Meghalt Ottokar Vanacek /1891-1978/. Ő volt az első osztrák vak, aki elvégezte a gyógypedagógiai főiskolát és a látási fogyatékosok iskolájában tanított, végül a bécsi vakok iskolájának az igazgatója lett. Több elméleti munkában foglalkozott a vakok és gyengénlátók oktatásával kapcsolatban; fő feladatnak tekintette a látási fogyatékosok integrálását.

...

A Vakság Megelőzésével Foglalkozó Nemzetközi Bizottság, melynek elnöke Sir John Wilson, aggodalommal vizsgálja a látási fogyatékosok jelenlegi helyzetét. Számukat kb. 40 millióra becsülik és ha komoly intézkedés nem történik, akkor a 2000. évre e szám megduplázódik. A Christoffel-Alapítvány és a Royal Commonwealth Society for the Blinds /Az Angol Nemzetközösségi Vakok Szövetsége/ Ázsiában, Afrikában és Latin-Amerikában arra törekednek, hogy a nemlátók sorsán valamit enyhítsenek, de lényeges eredményt nem tudnak elérni és a tanköteles fiatalok túlnyomó többsége semmiféle oktatásban nem részesül.

A vakság okai között első helyen kell említeni a szürke hályogot, a trachomát, az oncocercosist /folyami vakság/ és xerophtalmiát /rosszul tápláltság, főleg A-vitamin hiány./ Mind a két intézmény berendezett mozgó szemészeti rendelőt és műtőt /autóbuszon és repülőgépen/ és így keresik fel azokat a helyeket, ahol nincs megfelelő szemészeti ellátás. Csak példaképp emlitjük meg, hogy ilyen módon több ezer szürkehályog műtétet hajtottak végre.

- . . . -